

Ἐπὶ τῇ Πανσέπτῳ Κοιμήσει
καὶ τῇ Ἐνδόξῳ Μεταστάσει τῆς Θεοτόκου

«Πῶς ἂν τις τὴν Σὴν
ἀνυμνήσῃ, Δέσποινα, Χάριν;...»

Λόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκα!...
Κυκλοφορεῖ ἤδη ἀπὸ τοῦ 2007, σὲ ὠραῖο ἐπιμελημένο
τομίδιο, ἢ θαυμασία Ὀμιλία τοῦ Ἁγίου Φιλοθέου τοῦ Κοκκίνου
Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (1353-1354· 1367-1376) «Εἰς τὴν
Κοίμησιν τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου» (ἐκδόσεις
«Ἄθως», Ἀθῆναι, σελίδες 91, Κείμενο-Μετάφρασις, §§ 1-47).

Ὁ Λόγος, ὁ ὁποῖος εἶναι διηγη-
ματικός, ἐγράφη στὶς ἀρχές μᾶλλον
τοῦ ΙΔ΄ αἰ., ὅταν ὁ Ἡσυχαστὴς καὶ
Παλαμικὸς Ἅγιος Φιλόθεος ἦταν
Ἡγούμενος τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ
Ἁγίου Ὁρους, ὅπου εὐρίσκεται καὶ
τὸ χειρόγραφο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔχει
ληφθῆ τὸ κείμενο, εἶναι δὲ «ὁ πληρέ-
στερος ἀπὸ τοὺς ἀφιερωμένους στὴν
Κοίμησι» τῆς Παναγίας μας.

- Ἐν συνεχείᾳ, ἀναδημοσιεύομε
τὴν § 43 (σελ. 78-85). Ἐπιμ. ἡμετ.

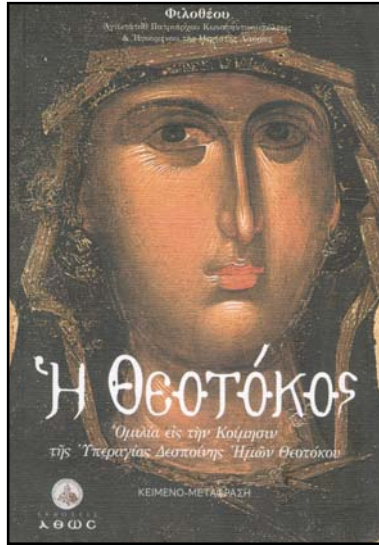
Ὁμιλία εἰς τὴν Κοίμησιν
τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου

43. Ἀλλὰ πῶς ἄν τις ἢ τίσι καὶ λογισμοῖς καὶ λόγοις χρησάμενος καὶ βραχέα τινὰ τὴν σὴν ἀνυμνήσῃ δέσποινα χάριν;

α'. Σὺ τὸν τῆς φθορᾶς τοῦ γένους ἡμῶν ροῦν ἀκρατῶς φερόμενου ἄνωθεν, ἔστησας ὑπὲρ τὴν τυπικὴν κιβωτόν, τὸ Ἰορδάνου πάλαι διακόψασαν ρεῦμα.

β'. Διὰ σοῦ τὸ πικρὸν τῆς ἀσεβείας διαιρεθὲν πέλαγος, τὸν μὲν νέον Ἰσραὴλ ἀβρόχῳ ποδὶ πρὸς τὴν τῆς ἐπαγγελίας γῆν νεφέλῃ καὶ πυρὸς στύλῳ περέπεμψε, τὸν δὲ νοητὸν φαράῳ σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν Αἰγυπτίοις ἐν ἑαυτῷ δεξάμενον κατεπόντισε.

γ'. Σὺ τὸ τῆς ζωῆς μάννα, Χριστόν, καὶ τὸ ἐκ πλευρᾶς αὐτοῦ γλυκὺ πόμα, κατὰ τὴν ἀκρότομον ἐκείνην πέτραν ἐν τῇ τῆς ἀμαρτίας ἐρήμῳ, τὸν σὸν λαὸν ποτίσασά τε καὶ θρέψασα, τοῦ θανάτου τῆς ἀμαρτίας ἐξήρπασας.

43. Ἄλλὰ, Δέσποινα, πῶς κάποιος θὰ ἠμποροῦσε καὶ μὲ ποίους λογισμοὺς καὶ λόγους, νὰ ἀνυμνήσει ἔστω καὶ στοιχειωδῶς τὴν Χάρη Σου;

α'. Σὺ ἀνέκομφες τὴν ροὴ τῆς φθορᾶς τοῦ γένους μας, τὸ ὅποιο κατεκρημνίζετο ἀκάθεκτα, περισσότερο ἀπὸ τὴν τυπικὴν Κιβωτόν, ἡ ὅποια διέκοψε παλαιὰ τὸ ρεῦμα τοῦ Ἰορδάνου.

β'. Διὰ Σοῦ διηρέθη τὸ πικρὸν πέλαγος τῆς ἀσεβείας καὶ ἐπετρέπη ἡ διάβασις τοῦ νέου Ἰσραὴλ ὡς διὰ ξηρᾶς πρὸς τὴν Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας διὰ νεφέλης καὶ στύλου πυρός, ἐνῶ ὁ νοητὸς Φαράῳ μαζί μὲ τοὺς Αἰγυπτίους του κατεποντίσθη.

γ'. Σὺ ἔθρεψες τὸν λαὸ Σου μὲ τὸ μάννα τῆς ζωῆς, τὸν Χριστό, καὶ τὸν ἐπότισες μὲ τὸ γλυκὸ ποτὸ ποῦ ἔρευσε ἀπὸ τὴν πλευρά Του, ὅπως τότε ἡ ἀκροτόμος ἐκείνη πέτρα στὴν ἐρημο τῆς ἀμαρτίας, καὶ τὸν ἀπήλλαξες ἀπὸ τὸν θάνατο τῆς ἀμαρτίας.

δ'. Σὺ τὸν τῆς ἀρχαίας ἔχθρας ἀδιάβατον φραγμὸν διακόψασα καὶ τὸ μεσότοιχον καταστρέψασα, εἰρήνην ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς κατεσκεύασας.

ε'. Σὺ τὸν Θεὸν ὅλον καὶ ἄνθρωπον ὅλον ἐπὶ γῆς ὑπὲρ φύσιν γεννήσασα, τὸν ἄνθρωπον ὅλον ὑπερφυῶς θεωθέντα εἰς οὐρανὸν αὐθις ἀνήγαγες.

ς'. Σὺ τὴν προγονικὴν ἡμῶν κατάραν ὑπερόριον ἡμῶν ἐκβαλοῦσα, τὴν εὐλογίαν εὐκλεῶς ἀντεισήξας, «εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν» ἀνώθεν ὑπὲρ πάντων ἀκούσασα.

ζ'. Σὺ τῆς παρακοῆς ἡμῶν καὶ τῆς καταδίκης τὸ γραμματεῖον, λόγχη τοῦ σοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ διαρρήξασα, τοῖς αἵμασιν ἐκείνου βασιλικῶς ἡμῖν τὴν ἐλευθερίαν ὑπέγραψας.

η'. Τοῦ κηρύγματος σὺ τῶν ἀποστόλων ἀφορμὴ κεχρημάτικας.

θ'. Τῶν μαρτυρικῶν ἀγώνων ὑπόθεσις.

ι'. Γυναῖκες ὑπερφυῶς διὰ σοῦ κατὰ τοῦ πρώτου τῶν γυναικῶν τυράννου περιφανῆ τὴν νίκην καὶ τὸ τρόπαιον ἔστησαν.

ια'. «Ἠγάπησάν σε νεάνιδες», ὁσίων δηλαδὴ ψυχαὶ καὶ δικαίων, παρθένοι τε καὶ καθαρὰι καὶ πρὸς ἀρετὴν πᾶσαν ἀκμάζουσαι. «Εἴλκυσάν σε ὀπίσω σου», «εἰς ὁσμὴν μύρων σου ἔδραμον».

δ'. Σὺ διέκοψες τὸ ἀδιάβατο φράγμα τῆς ἀρχαίας ἔχθρας, καταστρέφοντας τὸ μεσότοιχον καὶ ἐγκαινιάσες τὴν μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ γῆς εἰρήνην.

ε'. Σὺ, φέρνοντας στὴν γῆ μὲ τὴν ὑπὲρ φύσιν γέννηση τὸν τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ἐπανεφέρεις ὑπερφυῶς στὸν Οὐρανὸν ὅλον τὸν ἄνθρωπον θεωμένον.

ς'. Σὺ, ἀφοῦ ἐξόρισες ἀπὸ ἐμᾶς τὴν προγονικὴν κατάρα, ἀντ' αὐτῆς ἐνδόξως εἰσηγάγες τὴν εὐλογία, ὅπως ὁ Οὐρανὸς Σοῦ ἐμήνυσε, ὅτι εἶσαι «εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί» πρὸς χάριν ὅλων μας.

ζ'. Σὺ ὑπέγραψες μὲ τὸ αἷμα τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ Σου βασιλικῶς τὴν ἐλευθερία μας, ἀφοῦ διέρρηξες διὰ τῆς λόγχης Του τὸ χειρόγραφο τῆς παρακοῆς καὶ τῆς καταδίκης μας.

η'. Σὺ ἔγινες ἡ ἀφορμὴ τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων.

θ'. Τῶν μαρτυρικῶν ἀγώνων ἡ προϋπόθεσις.

ι'. Διὰ Σοῦ ἔστησαν οἱ γυναῖκες ὑπερφυῶς τὸ τρόπαιον καὶ περιφανῆ τὴν νίκη κατὰ τοῦ πρώτου τῶν γυναικῶν τυράννου.

ια'. «Ἠγάπησάν σε νεάνιδες», δηλαδὴ ψυχαὶ ὁσίων καὶ δικαίων παρθένοι καὶ καθαρὲς καὶ ἀκμάζουσες πρὸς κάθε ἀρετῇ. «Εἴλκυσάν σε ὀπίσω σου», «εἰς ὁσμὴν μύρων σου ἔδραμον».

ιβ'. «Εἶδόν σε θυγατέρες καὶ ἤνεσάν σε, βασιλίσσαι καὶ παλλακαὶ καὶ ἐμακάρισάν σε», κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα. *Συναδέτω σοι ταῦτα καὶ Δαβὶδ ὁ σὸς προπάτωρ καὶ θεοπάτωρ, «πᾶσα» λέγων «ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν, ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη πεποικιλμένη· ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς· αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονται».*

ιγ'. *Σὲ νόμος καὶ προφητὴ τυπικῶς κατὰ καιρὸν ὑπογράψαντες πρότερον, τῇ σῇ δόξῃ περιφανῶς ἐδοξάσθησαν ὕστερον.*

ιδ'. *Σὲ χρυσῇ προετύπου λυχνία ἐπτάφωτος, τοῖς ἐπτὰ περιλαμπομένην τοῦ πνεύματος φωσφόροις χαρίσμασι.*

ιε'. *Σὸς ἀψευδῆς τύπος ἦν στάμνος χρυσοῦς, μάννα, τὸν καινὸν ἄνωθεν ἄρτον, φέρων, καὶ ῥάβδος Ἰακώβου ἢ τὸν ξένον καρπὸν ὑπερφύσιν βλαστήσασα.*

ις'. *Σὲ τόμος καινὸς Ἰσαΐα πάλαι τῷ προφήτῃ προέγραψεν, ἀνθρωπικῶς ἐν σοὶ προγράφων τὸν τοῦ Θεοῦ Λόγον, γραφόμενον καὶ Θεὸν μεθ' ἡμῶν ἀπορρήτως γινόμενον, τὸν τῆς μεγάλης βουλής τοῦ πατρὸς ἄγγελον, τὸν θαυμαστὸν σύμβουλον, τὸν ἰσχύι πολλῇ τῆς θεότητος, τὸ κράτος ἅπαν ἀνηρημένον τοῦ παρόντος ὁμοῦ καὶ τοῦ μέλλοντος.*

ιβ'. «Εἶδόν σε θυγατέρες καὶ ἤνεσάν σε, βασιλίσσαι καὶ παλλακαὶ ἐμακάρισάν σε», κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα. Ἄς Σοῦ συμπάλλει καὶ ὁ Δαβὶδ ὁ προπάτωρ Σου καὶ θεοπάτωρ, λέγοντας: «πᾶσα ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν, ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη πεποικιλμένη· ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς, αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονται».

ιγ'. Σέ, ἀφοῦ τυπικῶς προδιεχάραξε ὁ Νόμος καὶ οἱ Προφῆτες, μετὰ τὴν δόξα Σου ἐσχάτως ἐδοξάσθησαν.

ιδ'. Σὲ προδιετύπωνε ἡ χρυσῆ ἐπτάφωτος λυχνία, ἡ Ὅποια περιλάμπουσα ἀπὸ τὰ ἐπτὰ φωτοφόρα χαρίσματα τοῦ Πνεύματος.

ιε'. Ἰδικὸς Σου τύπος ἀψευδῆς ἦταν ἡ στάμνος ἡ χρυσῆ ποῦ ἔφερε τὸ μάννα, τὸν καινὸν Ἄρτον ποῦ κατέβη ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ Ἰακώβου ποῦ ὑπερφύσως ἐβλάστησε τὸν καινοφανῆ Καρπόν.

ις'. Σὺ εἶσαι ὁ νέος Τόμος ποῦ ἀναφέρει ὁ Προφήτης Ἰσαΐας, στὸν Ὅποιο ἐγράφη ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν Ἐνανθρώπησή Του καὶ ἐπεφάνη «μετὰ ἡμῶν ὁ Θεὸς» ἀπορρήτως, «ὁ τῆς μεγάλης βουλῆς τοῦ Πατρὸς ἄγγελος», «ὁ θαυμαστὸς σύμβουλος», καὶ ἔγινε μετὰ τὴν μεγάλη δύναμη τῆς Θεότητος κυρίαρχος τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος.

ιζ'. Σὲ κεκλεισμένην πύλην Ἰεζεκιήλ ἑώρα πάλαι θεοφορούμενος κατὰ ἀνατολὰς βλέπουσαν, πᾶσι μὲν ἀδιάβατον, Θεῷ δὲ διαβατὴν μόνω, ὅς φησι «καὶ εἰσελεύσεται ταύτην καὶ ἐξελεύσεται».

ιη'. Σὲ Ἀββακοῦμ ὄρος προεῖπε «δασὺ καὶ κατάσκιον», ἐξ οὗ Θεὸς κατελήλυθε, τὸ συγκεκαλυμμένον αἰνιττόμενος τοῦ σοῦ τόκου καὶ βαθύ τε καὶ δυσθεώρητον, ἔτι δὲ καὶ τὸ τῶν σῶν ἀρετῶν ὕψος καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὑπερανεστηκός καὶ τῆς γῆς ὑπερφρονοῦν τὸ χαμαίζηλον.

ιθ'. Τὴν ἐκ σοῦ προγράφων ὁ Σολομών ἄσπορον τοῦ Χριστοῦ γέννησιν «ἡ σοφία, φησί, ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον καὶ ὑπεύρησε στύλους ἑπτὰ», τὴν ἐν σοὶ τῶν ἑπτὰ τοῦ πνεύματος ἐνεργειῶν συνδρομὴν αἰνιττόμενος, ἐπειδὴ γε «τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος» ἐν σοὶ «κατώκησε». Καὶ διὰ τοῦτο καὶ Δαβὶδ ὁ προφήτης καὶ βασιλεὺς περὶ σοῦ πρὸς Χριστὸν προλαβὼν ἔλεγεν «ἅγιος ὁ ναός σου, θαυμαστός ἐν δικαιοσύνῃ».

κ'. Καὶ πρὸς μὲν τὴν σύλληψιν βλέπων τὴν σὴν καὶ τὰ περὶ αὐτῆς τοῦ Γαβριήλ εὐαγγέλια «ἄκουσον θύγατερ», ἔφη πρὸς σέ, «καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου», τὴν

ιζ'. Σὲ ἔβλεπε παλαιὰ ὁ πνευματοφόρος Ἰεζεκιήλ «πύλην κεκλεισμένην βλέπουσαν πρὸς ἀνατολὰς», ἡ ὁποία ἦταν ἀδιάβατος σὲ ὄλους, διαβατὴ δὲ μόνον στὸν Θεό, ὁ Ὅποιος, καθὼς λέγει, «καὶ εἰσελεύσεται ταύτην καὶ ἐξελεύσεται».

ιη'. Σὲ προεῖπεν ὁ Ἀββακοῦμ ὄρος «δασὺ καὶ κατάσκιον», ἀπὸ τὸ ὁποῖο κατέβη ὁ Θεός, ὑποδηλώνοντας μὲ αὐτὸ τὸ δυσερμήνευτον καὶ βαθὺ καὶ δυσθεώρητον τοῦ τόκου Σου, ἀκόμη δὲ τὸ ὕψος τῶν ἀρετῶν καὶ τὴν ἀνωτερότητα τῆς ψυχῆς Σου, ἡ ὁποία ὑπερίπταται τῶν χαμερπῶν καὶ γηίνων.

ιθ'. Τὴν ἐκ Σοῦ ἄσπορον γέννηση τοῦ Χριστοῦ προεζωγράφιζε ὁ Σολομών, ὅταν ἔλεγε: «ἡ σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον καὶ ὑπῆρξε στύλους ἑπτὰ», ἐννοώντας τὴν ἐντός Σου συνδρομὴν τῶν ἑπτὰ ἐνεργειῶν τοῦ Πνεύματος, ἐπειδὴ μάλιστα «κατώκησε» στὴν κοιλία Σου «τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος». Γιὰ τοῦτο καὶ ὁ Προφητὰναξ Δαβὶδ προανεφώνησε περὶ Σοῦ πρὸς τὸν Χριστὸ: «ἅγιος ὁ ναός σου, θαυμαστός ἐν δικαιοσύνῃ».

κ'. Καὶ βλέποντας τὴν μὲν σύλληψιν Σου καὶ τὸν Εὐαγγελισμὸν τοῦ Γαβριήλ, ἀπευθυνόμενος πρὸς Σὲ εἶπε: «ἄκουσον θύγατερ καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου», τὴν δὲ Κοί-

δέ σὴν ὑπογράφων κοίμησιν καὶ ἀνάστασιν καὶ πρὸς τὸν σὸν υἱὸν τε καὶ Θεὸν αὐτίς κατάπαυσιν, οὕτω πρὸς ἐκεῖνον ἐνθουσιῶν προὔλεγεν· «ἀνάστηθι, Κύριε, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου. Σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἀγιάσματος σου». Καὶ αὐτίς· «δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ». «Ἦγίασε τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος· ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ οὐ σαλευθήσεται».

μηση καὶ Ἀνάσταση καὶ τὴν πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ Θεὸν Σου ὀριστικὴν κατάπαυση ὑποδεικνύοντας, ἐνθουσιασμένος ἔτσι Τοῦ προέλεγε: «ἀνάστηθι, Κύριε, εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, Σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἀγιάσματος σου». Καὶ πάλι: «δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ». «Ἦγίασε τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος», «ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ οὐ σαλευθήσεται».

